

Memo

Datum:
12 januari 2021

Onderwerp: Stand van zaken Arhi-procedure: terugkoppeling overleg Ministerie BZK

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College burgemeester en wethouders

Aanleiding

In het kader van het verbeteren van de bestuurskracht van de gemeente Scherpenzeel heeft de provincie Gelderland een Arhi-procedure gestart. Op 6 januari jl. heeft hierover op verzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties (BZK) een gesprek plaatsgevonden met een afvaardiging van ons college. Middels deze memo willen wij de inhoud van dit gesprek aan u terugkoppelen.

Context gesprek

In juli 2020 heeft de minister gesproken met Scherpenzeel en de provincie Gelderland over het voornemen van Gedeputeerde Staten om een open overleg te starten. Dit gesprek vloeide voort uit het huidige beleidskader waarin de wens tot uitdrukking komt om als Ministerie voortaan meer aan de voorkant van dit soort Arhi-trajecten geïnformeerd en betrokken te zijn. De minister heeft vervolgens in een brief aangegeven hoe zij tegen het voornemen van Gedeputeerde Staten aankijkt (begrip, maar met aandachtspunten), en wat haar verwachtingen waren van deze fase van overleg. Nu de termijn van zes maanden bijna verstreken is, is de minister benieuwd hoe betrokkenen het proces ervaren hebben. De minister wil deze ervaringen in beeld brengen aan de hand van de volgende vragen:

- Hoe kijken betrokkenen aan tegen de wijze waarop het proces is verlopen?
- Hoe beoordelen betrokkenen de verschillende onderzochte varianten?
- Waar zitten voor betrokkenen mogelijke voordelen dan wel pijnpunten?

De drie vragen hebben centraal gestaan tijdens ons overleg van 6 januari jl. De gemeente Scherpenzeel en de provincie Gelderland zullen een soortgelijk gesprek hebben met BZK.

Terugkoppeling gesprek

De terugkoppeling van het gesprek zal plaats vinden aan de hand van de drie door BZK geformuleerde vragen.

1. Hoe kijkt Barneveld aan tegen de wijze waarop het proces is verlopen?

Ten aanzien van deze vraag hebben wij de volgende punten naar voren gebracht:

- De provincie is initiatiefnemer en regievoerder van het proces voor de verbetering van de bestuurskracht van Scherpenzeel. De stappen in het proces zijn goed gecommuniceerd door de provincie. Echter vanwege het bestuurlijke standpunt van de gemeente Scherpenzeel om vast te houden aan zelfstandigheid heeft Scherpenzeel langere tijd afgezien van deelname aan het open overleg en was derhalve geen gesprekspartner.
- Er is voor de gemeente Barneveld voldoende ruimte en mogelijkheid in het proces geweest voor het leveren van input ten aanzien van de drie onderzochte varianten.
- Barneveld vindt het belangrijk om de verschillende rollen in het proces zuiver te houden. Daarom hebben wij ons steeds open en constructief opgesteld.
- Het participatieproces onder de Barneveldse bevolking heeft in ieder geval laten zien hoe gedacht wordt over een gezamenlijke toekomst met Scherpenzeel.
- Ook de aanwezigheid van de spiegelgroep heeft een belangrijke meerwaarde gehad.

2. Hoe beoordeelt Barneveld de verschillende onderzochte varianten?

Ten aanzien van deze vraag hebben wij in het gesprek als volgt gereageerd:

Variant 1 Zelfstandigheid, dan wel Scherpenzeel op deelterreinen, domeinen of dossiers ad hoc samenwerkingsverbanden met andere gemeenten, waaronder ook Barneveld. In deze variant ziet Barneveld de voorstellen van Scherpenzeel tegemoet en zullen wij deze dan bespreken. Onze insteek daarbij is dat er ook voor Barneveld een aantoonbare meerwaarde moet zijn.

Variant 2 Duurzaam partnerschap. De basis voor een duurzaam partnerschap ligt in het ontwikkelen van een gezamenlijke visie en strategie (strategische samenwerking met preferred supplier). In deze variant is de balans tussen lusten en lasten voor Scherpenzeel en Barneveld verschillend, in die zin dat er geen meerwaarde wordt gezien voor de gemeente Barneveld. Daarnaast wil Scherpenzeel ook haar eigen beleid blijven voeren. Daarmee is deze variant voor Barneveld geen optie. Immers, de ambities zijn niet gelijk gericht.

Variant 3 Samen met de Provincie, Scherpenzeel en Barneveld een verdere uitwerking geven om gezamenlijk een nieuwe, krachtige en saamhorige gemeente te worden waarin Scherpenzeel en de negen Barneveldse dorpen zich verder kunnen ontwikkelen. In deze variant zien wij mogelijkheden om het door ons reeds in gang gezette dorpenbeleid verder te ontwikkelen en te innoveren. Indien de keuze op deze variant valt, zou er wellicht in samenwerking met BZK, de provincie en beide gemeenten een pilot gestart kunnen worden om deze mogelijkheid verder te verkennen en in te kleuren.

3. Waar zitten voor Barneveld pijnpunten dan wel voordelen?

De gemeente Barneveld maakt de transitie van Veluws dorp naar provinciestad door. Dit betekent dat de gemeente in een dynamische context werkt aan de realisatie van een aantal belangrijke maatschappelijke opgaven. Vanuit deze context bezien, heeft de gemeente Barneveld er behoefte aan om op korte termijn duidelijkheid te hebben ten aanzien van de rol welke zij gaat spelen in de versterking van de bestuurskracht van de gemeente Scherpenzeel. Indien de keuze wordt gemaakt voor het scenario van een gemeentelijke herindeling doen wij, in verband met de beperkingen van preventief toezicht, op alle partijen een dringend beroep voor toepassing van de in de Wet Arhi opgenomen mogelijkheid van een lichte samenvoegingsvariant.